

INIMESEÕPETUS 2. ja 3.klass

Inimeseõpetuses käsitletakse inimest ja tema sotsiaalset keskkonda tervikuna, integreerides õppesisu kõigis kooliastmes. Inimeseõpetuses käsitletakse eakohaselt õpilaste isiksuse kujunemisele ja sotsialiseerumisele kaasa aitavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Õpitavat käsitletakse võimalikult igapäevaeluga seonduvalt, kusjuures õppes on olulisel kohal aktiivõpimeetodid. Õpetus on inimeseõpetuses isiksusekeskne, rõhk on väärtuskasvatusel. Õpetuses liigutakse tervikliku mina poole ning situatiivselt vahetu ümbruse tajumiselt ühiskonna sotsiaalsele tunnetusele. Väärtustatakse tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi, positiivse minapildi kujunemist ning üldinimlikke väärtusi. Inimeseõpetuse ainesisu toetab turvalise koolikeskkonna saavutamist ning eetiliste, vastutustundlike ja aktiivsete kodanikuühiskonna liikmete kujunemist.

Ainealane pädevus:

Esimeses kooliastmes on inimeseõpetuses rõhk õpilase enesekohasel pädevusel ning enese suhestamisel lähiümbrusega, integreerides ühiskonnaõpetuse temaatikat. Teises kooliastmes on keskmes õpilase sotsiaalne pädevus ja sotsiaalsete probleemide ennetamine ning õpilase tervist tugevdav ja väärtustav eluviis. Kolmandas kooliastmes keskendutakse õpilase ealiste iseärasuste (murdeiga) ja arenguülesannetega toimetulekule, tervise tervikkäsitlusele ning enese- ja sotsiaalsetele oskustele.

Üldpädevus:

- 1) Enesemääratluspädevus
- 2) Õpipädevus
- 3) Suhtluspädevus
- 4) Matemaatika-pädevus
- 5) Ettevõtlikkuspädevus

Üldeesmärgid :

Esimeses kooliastmes on inimeseõpetuses rõhk õpilase enesekohasel pädevusel ning enese suhestamisel lähiümbrusega, integreerides ühiskonnaõpetuse temaatikat. Teatud teemasid õpitakse ülevaate korras ja teatud teemasid käsitletakse sügavuti.

Läbivad teemad:

- 1) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine
- 2) Keskkond ja jätkusuutlik areng
- 3) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
- 4) Kultuuriline identiteet
- 5) Teabekeskkond
- 6) Tehnoloogia ja innovatsioon
- 7) Tervis ja ohutus
- 8) Väärtused ja kõlblus

Hindamine

Hindamisel lähtutakse riikliku ja kooli õppekava üldosa vastavatest sätetest. Hindamine inimeseõpetuses tähendab konkreetsete õpitulemuste saavutatuse ja õppija arengu toetamist, kusjuures põhirõhk on õpilase arengu toetamisel. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, kuid ei hinnata hoiakuid ega väärtusi. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet.

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:

- 1) selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja omavahelisi seoseid;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- 3) eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest;
- 4) demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist lähtuvalt õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- 1) rakendab teoreetilisi teadmisi praktiliselt õpituatsioonis;
- 2) demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis;
- 3) kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasaaitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:

- 1) enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- 2) füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng;
- 3) tervis ja tervislik eluviis;
- 4) turvalisus ja riskikäitumise ennetamine;
- 5) üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Õppesisu ja õpitulemused

2.KLASS

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
Minu <ul style="list-style-type: none"> • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega.	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma väärtusi, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha. Teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupoled. Nimetab, mille poolest ta sarnaneb

<ul style="list-style-type: none"> • Iga inimese väärtus. Viisakas käitumine. 	<p>teistega ja erineb teistest.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab iseennast ja teisi Mõistab viisaka käitumise vajalikkust
<p>Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Ravimid. • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus ning liikumine ja sport. • Abi saamise võimalused. Esmaabi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda. Kirjeldab tervet ja haiget inimest. Teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte Teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud • Mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus ning liikumine ja sport • Demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus). Teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi
<p>Mina ja minu pere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. Koduarmastus. Kodu traditsioonid. • Perekond. Erinevad pered. • Vanavanemad ja teised sugulased. • Pereliikmete tegevus ja rollid. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. • Vanemate ja teiste inimeste töö. • Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond. • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ohud kodus ja koduümbruses. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad. Jutustab oma pere traditsioonidest. • Väärtustab toetavaid peresuhteid ja kodu. • Selgitab lähemaid sugulussuhteid. • Väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres. Teab oma kohustusi peres. Kirjeldab pereliikmete erinevaid rolle kodus. Kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes. • Teab inimeste erinevaid töid ja töökohti. • Oskab tänaval käituda ning ületada sõiduteed ohutult. • Kirjeldab ohtlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning valib ohutu tee sihtpunkti.
<p>Mina: aeg ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg. Aja planeerimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab, mis on aja kulg ja seis. Oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist. Väärtustab oma tegevusi,

<ul style="list-style-type: none"> • Minu oma, tema oma, meie oma. Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. 	<p>mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selgitab asjade väärtust. Oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta. Väärtustab ausust asjade jagamisel.
<p>Mina ja kodumaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti - minu kodumaa. Kodukoht. <ul style="list-style-type: none"> • Eesti rikkus. • Rahvakalendri tähtpäevad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi. Oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti. Leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha. Tunneb kodukoha sümbolikat. Nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodukohta. • Väärtustab Eestit, oma kodumaad. • Kirjeldab mardi- ja kadripäeva, jõulude ning lihavõttepühade rahvakombeid.

3.KLASS

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
<p>Mina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. Igäühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. 	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab igäühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevustega. Väärtustab inimese õigust olla erinev. Selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust. • Nimetab enda õigusi ja kohustusi. Teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.
<p>Mina ja tervis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaimne ja füüsiline tervis. Tervislik eluviis. • Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine. Eristab vaimset ja füüsilist tervist. Väärtustab tervislikku eluviisi. • Kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda ja hoiduda tegevusest, mis kahjustab tema tervist. Nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral.
<p>Mina ja meie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega. Kirjeldab omadusi,

<p>Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest. • Minu hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Minu käitumise mõju ja tagajärjed. Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus. 	<p>mis peavad olema heal sõbral, hindab ennast nende omaduste järgi. Väärtustab sõprust. Väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist. Väärtustab leppimise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks. Teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalda korral. Mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktsepteeritud ja lubatud käitumine. Demonstreerib õpitu olukorras, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest. • Eristab enda head ja halba käitumist. Kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus. Nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust. Kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu. Teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt. • Eristab tööd ja mängu. Selgitab enda õppimise eesmärgid ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada. Kirjeldab oma tegevuse planeerimist nädalas, väärtustades vastutust. Teab tegureid, mis soodustavad või takistavad keskendumist õppimisel. Väärtustab lubadustest kinnipidamist ja vastutust. Teab, kuidas olla hea kaaslane ning kuidas teha koostööd.
<p>Mina: teave ja asjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Vastutus. Oma kulutuste planeerimine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid. Selgitab, kuidas reklaamid võivad mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid ning turvalist käitumist meediakeskkonnas. • Teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga. Mõistab oma vastutust asjade

	hoidmisel ja laenamisel. Selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine. Kirjeldab, milliseid vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.
Mina ja kodumaa <ul style="list-style-type: none"> • Küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. • Eesti Vabariigi ja kodukoha sümbolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab skeemi järgi haldusüksuste seoseid oma kodukohas. • Leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid. • Nimetab Eesti rahvuslikke ja riiklikke sümboleid • Kirjeldab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid. Väärtustab oma kodumaad.

I kooliastme õpitulemused inimseõpetuses

3. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) oskab suhelda ja käituda teisi arvestades ja tehes koostööd, ning sõnastab oma tundeid ja teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;
- 3) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 4) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine;
- 5) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 6) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 7) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning planeerib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;
- 9) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid; 10) teab Eesti riigi sümboleid ja lähemaid naaberriike.

Lõiming

Inimeseõpetus on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu.

Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õpest klassis, kus on mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatöökaks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid. Õppe sidumiseks igapäevaeluga võimaldab kool õpet väljaspool klassi.

Õppekirjandus:

Kasutatakse Eesti Vabariigis väljaantud õppekirjandust, mis vastab kehtivale riiklikule õppekavale.